

Silvo Šinkovec

Skrivnost ubogih

Ko je Bask Pedro Arrupe kot prostovoljec videl shoditi invalida v Lurdu, je medicinsko kariero zamenjal za misijonarsko. To ga je privedlo v Nagasaki, kjer je doživel katastrofo atomske eksplozije. Njegovo zdravniško in duhovniško znanje je v tistem okolju prišlo v polnosti do izraza. Kasneje je kot vrhovni predstojnik Družbe Jezusove prepotoval ves svet in se srečeval z najbolj bogatimi in najbolj revnimi ljudmi. Ganljiva je njegova pripoved iz Brazilije, ko je obiskal najrevnejša predmestja in mu je neki mož podaril največ, kar je imel: lep sončni zahod. Svojo duhovno oporoko je Arrupe strnil v besede: "Postanite ljudje za druge."

Arrupe je leta 1980 zaznal, da bo begunstvo med največjimi problemi sveta. Polarizacije in napetosti so naznanjale eksplozijo vojnih konfliktov, ki so se potem res namnožili in stopnjevali. Eskalacija beguncev je v zadnjih dveh desetletjih dobila grozljive razsežnosti. Arrupejev poziv je bil resnično na mestu. Pripraviti se na služenje najbolj ubogim: izgnanim iz svojih hiš in s svoje zemlje, njim, ki jim je bila odvzeta preteklost in prihodnosti še nimajo. Tem ljudem je pogosto odvzeto človeško dostojanstvo.

Na 3. slovenskem kongresu prostovoljstva smo slišali, da je val beguncev marsikoga izvabil iz rutinskega dela med begunce, da jim je prislunil in organiziral pomoč. Ta potreba je bila le ena izmed mnogih, ki so rodile slovensko gibanje prostovoljcev.

Tragedija, potreba, stiska, uboštvo so težke stvari. Gre za trpljenje in bolečino. Paradokсно pa je tudi res, da prav to prebudi nekaj najbolj žlahtnega v človeku. Preizkušnja lahko človeka pahne v obup, lahko pa postane nova priložnost, čas rasti in novega začetka na poti k človeku, k drugemu. To dokazujejo številni nesebični prostovoljci.

Prostovoljno delo je lahko tudi komercialne ali ideološko-politične narave; to je zloraba prostovoljstva, predvsem pa manipulacija s človekom, ki mu pomagamo. Včasih gre lahko tudi za zlorabo prostovoljcev.

Kadar pa je delo narejeno iz čistega vzgiba pomagati drugemu, odpre vrata do človeka kot človeka, do humanega v sebi in v drugem.

Prostovoljec najde pot do sebe, do svoje človeškosti, odkriva svoje človeško srce. Razvija empatični čut, ki ga je Hoffman uvedel kot pogoj za razvoj etičnega čuta. Poleg kognitivne ravni, ki sta jo poudarila Piaget in Kohlberg, je Hoffmanov prispevek pomembna korektura. Raziskovanje čustvene inteligence vodi v bolj celostno etično presojo in omogoča boljše medčloveške odnose. Vodi k samostojni moralni presoji, moralnim držam in pozitivnim izkušnjam.

Ker je letošnje leto razglašeno za mednarodno leto prostovoljnega dela, bo v naši reviji temu posvečena posebna rubrika in eno od žarišč. Prostovoljno delo je čudovit vzgojni pripomoček, kateremu je bilo na kongresu prostovoljstva izrečeno veliko podpore.

Prostovoljno delo omogoča izkušnjo zastonjskosti, kot vedo povedati vsi, ki so nekaj svojega časa posvetili drugim. Zastonjskost je ena najglobljih človekovih izkušenj. Vse nam je podarjeno: svet, kozmos, življenje, drugi ljudje, tudi sami sebi smo dar. Paradigma zastonjskosti je pravo nasprotje paradigmi trga. Ne trg, srce naj uravnava ta naš planet.